

CYRILLO-
METHODIAN
RESEARCH
CENTRE

КИРИЛО-
МЕТОДИЕВСКИ
НАУЧЕН
ЦЕНТЪР

ЕЗИК И КУЛТУРА В СРЕДНОВЕКОВНА ЕВРОПА

Учебни програми за докторанти
по хуманитарни дисциплини
„Еразъм“ кодове 08 и 09

LANGUAGE AND CULTURE IN MEDIEVAL EUROPE

DOCTORAL CURRICULUM –
SUBJECT AREA CODES 08 AND 09

**ЕЗИК И КУЛТУРА
В СРЕДНОВЕКОВНА
ЕВРОПА**

Учебни програми
за докторанти по хуманитарни дисциплини
„Еразъм“ кодове 08 и 09

**LANGUAGE AND CULTURE
IN MEDIEVAL EUROPE**

**DOCTORAL CURRICULUM–
SUBJECT AREA CODES 08 AND 09**

София, 2006

Изданието е финансирано от програмата Еразъм на
Европейската комисия със съдействието на ЦРЧР - България

СОКРАТ – Еразъм

**БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР**

УЧЕБНИ ПРОГРАМИ

Съставителство и редакция: Славия Бърлиева и Галина Филипова
Художник: Илко Грънчаров
ISBN-10: 954-9787-14-1

Съдържание:

Кирило-Методиевският научен център	стр. 4
Учебни програми в областта на хуманитарните (08) и филологическите (09) науки	6
Програмата Сократ – Еразъм в КМНЦ и ECTK – Европейската система за трансфер на кредити	19

**Published with financial support from the Socrates Erasmus Programme of the
European Commission c/o HRDC Bulgaria**

SOCRATES – Erasmus

**BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
CYRILLO-METHODIAN RESEARCH CENTRE**

PROGRAMME GUIDE

Edited by Slavia Barlieva and Galina Filipova
Designed by Ilko Gruncharov
ISBN-10: 954-9787-14-1

Contents:

The Cyrillo-Methodian Research Centre	p. 5
KMNC Curriculum for humanities (09) and philological sciences (08)	6
Socrates/Erasmus Programme at CMRC ECTS - European Credit Transfer System	20

КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР – БАН

ул. Московска 13, BG-1000 София, П.К. 432;
телефон: (+359-2) 987 02 61, факс: (+359-2) 986 69 62

e-mail: kmnc@bas.bg
<http://kmnc.bas.bg>

РЪКОВОДСТВО:

ДИРЕКТОР – ст.н.с. д-р Светлана Николова
ЗАМЕСТИК-ДИРЕКТОР – ст.н.с. д-р Екатерина Дограмаджиева
НАУЧЕН СЕКРЕТАР, ИНСТИТУЦИОНАЛЕН КООРДИНАТОР ЗА ПРОГРАМАТА
„ЕРАЗЪМ“ – ст.н.с. д-р Славия Бърлиева
КОНТАКТНО ЛИЦЕ ЗА ПРОГРАМАТА „ЕРАЗЪМ“ – Галина Филипова

Еразъм код BG Sofia 29
Университетска харта Еразъм 220883-IC-1-2003-1-BG-ERASMUS-EUC-1

THE CYRILLO-METHODIAN RESEARCH CENTRE AT BAS

Moskovska 13, BG-1000 Sofia, P.O.B. 432
Tel.: (+359-2) 987 02 61. Fax: (+359-2) 986 69 62

e-mail: kmnc@bas.bg
<http://kmnc.bas.bg>

AUTHORITIES:

DIRECTOR – Prof. Svetlina Nikolova, PhD
VICE DIRECTOR – Prof. Ekaterina Dogramadjieva, DSc
SCIENTIFIC SECRETARY, ERASMUS INSTITUTIONAL COORDINATOR –
Prof. Slavia Barlieva, PhD
ERASMUS CONTACT PERSON – Mrs. Galina Filipova

Erasmus code BG Sofia 29
Erasmus University Charter 220883-IC-1-2003-1-BG-ERASMUS-EUC-1

Кирило-Методиевският научен център е основан през 1980 г. и е наследник на Климентовата комисия (1914 г.) и на Кирило-Методиевата комисия (1971 г.) при Българската академия на науките. Той е единствената институция в България и в чужбина, чиято дейност е изцяло насочена към всестранно изследване на делото на славянските апостоли св. Кирил и Методий. Проблемите на кирилометодиевистиката се разглеждат комплексно, като се прилагат едновременно езиковедски, литературоведски, текстологически, изкуствоведски, палеографски, културно-исторически, богословски подход. В центъра на вниманието са животът, обществената и книжовната дейност на славянските първоучители, техните ученици и следовници. Проучват се кирило-методиевските извори в славянското, византийското и латинското книжовно наследство, Кирило-Методиевите преводни и оригинални съчинения, както и дейността на Преславската и Охридската книжовна школа – наследници и продължители на книжовното и духовно-просветното дело на светите братя Кирил и Методий. Изследват се връзките на Кирило-Методиевото дело с византийското и западноевропейското Средновековие и кирило-методиевските традиции в българските земи и в целия славянски свят до наши дни

Чрез своите публикации КМНЦ се наложи като координатор на кирило-методиевските изследвания. Неговите сътрудници, както и други български и чуждестранни специалисти, публикуват своите монографии, студии и статии в поредицата „Кирило-Методиевски студии“, издавана от 1984 г. От 1991 г. Центърът има за свой орган списание „Palaeobulgarica“. В него се публикуват на български и на всички международни езици материали, посветени на старата българска литература и език, изкуство, култура, история и на връзките им със средновековната европейска култура. КМНЦ подготвя за печат и публикува и отделни важни славянски средновековни паметници – например знаменията Симеонов сборник по препис от 1073 г.; най-стария ръкопис, съдържащ старобългарския превод на Стария Завет; прочутото Евангелие на българския цар Иван-Александър от XIV в. В рамките на различни международни проекти се съставят описи на български материали от славянски средновековни ръкописи, намиращи се в чужбина.

В КМНЦ се подготвя електронна библиография по кирилометодиевистика. Периодически се организират международни научни форуми в областта на медиевистиката.

Центърът подготвя висококвалифицирани специалисти в областта на славистичната медиевистика. Неговите сътрудници изнасят лекции по старобългарска литература и старобългарски език, текстология, химнография, кирилска и латинска палеография, византийска култура, праславянска фонология, средновековно християнско изкуство. През 2004 г. КМНЦ беше удостоен с Университетска харта Еразъм от Европейската комисия и през учебната 2005/6 година започна действително участие в европейската програма за образование Сократ / Еразъм.

The **Cyrillo-Methodian Research Centre** was established in 1980 as the heir to the Clement Commission (1914) and the Cyrillo-Methodian Commission (1971) of the Bulgarian Academy of Sciences. It is the only institute in Bulgaria and abroad that is fully oriented to the comprehensive study of the work of SS Cyril and Methodius, the Apostles of the Slavs. The Centre examines the problems in their entirety, applying simultaneously the methods of linguistics, literary and art studies, and of textological, paleographic, and cultural-historical studies, and also with regard to theology. Attention is focused on the life and the public and literary activities of the First Teachers of the Slavs, their disciples and followers. The Cyrillo-Methodian sources in the Slavonic, Byzantine, and Latin literary heritage and the works of SS Cyril and Methodius, both translations and original works, are investigated as well as the activity of the Preslav and Ochrid literary schools – the heirs and continuers of the literary spiritual-educational work of the Holly Brothers Cyril and Methodius. The links of the Cyrillo-Methodian work with the Byzantine and West European Middle Ages are followed up as the Cyrillo-Methodian traditions in the Bulgarian lands and in the entire world of Slavdom up to the present.

Through its publications the Centre established itself as a coordinator of Cyrillo-Methodian studies. The research associates of the Centre and other Bulgarian and foreign scholars have published a considerable number of monographs, studies, and articles in the serial *Cyrillo-Methodian Studies* (since 1984). Since 1991 the Centre has had its own periodical – the journal *Palaeobulgaria*. It publishes materials dedicated to Old Bulgarian literature, language, art, and culture and their links with mediaeval European culture. These materials are published in Bulgarian and in all international languages. The Cyrillo-Methodian Research Centre also prepares and publishes separate important Slavonic mediaeval documents, e.g. the remarkable Collection of King Simeon (according to a copy dating from 1073 A.D.), the oldest manuscript containing the Old Bulgarian translation of the Old Testament, which is from the 14th century and the famous Gospel of Ivan Alexander, the Bulgarian king. Catalogues of Bulgarian materials in some mediaeval Slavonic manuscript collections abroad are also compiled within the framework of various international projects. The Centre is preparing an electronic bibliography of Cyrillo-Methodian studies. International forums in the field of mediaeval studies are periodically organized.

CMRC also trains highly qualified specialists in the sphere of Slavonic mediaeval studies. Scholars from the Centre deliver lectures on Old Bulgarian literature, Old Bulgarian, textology, hymnography, Cyrillic and Latin paleography, Byzantine culture, Proto-Slavonic phonology, mediaeval Christian art, etc. In 2004 the Centre was awarded the Erasmus University Charter of the European Commission and 2005/2006 academic year started its' participation in Socrates/Erasmus – the European Community programme in the field of higher education.

**ЕЗИК И КУЛТУРА
В СРЕДНОВЕКОВНА ЕВРОПА**

УЧЕБНИ ПРОГРАМИ ЗА ДОКТОРАНТИ
по хуманитарни дисциплини – Еразъм кодове 08 и 09

(подробности относно тематичните планове на
<http://kmnc.bas.bg/erasmus>)

**LANGUAGE AND CULTURE
IN MEDIEVAL EUROPE**

**DOCTORAL CURRICULUM –
SUBJECT AREA CODES 08 AND 09**

SYLLABI

(Details on <http://kmnc.bas.bg/erasmus>)

**БЪЛГАРСКА СРЕДНОВЕКОВНА
ЛИТЕРАТУРА
(IX–XVI век)**

Лектор: ст.н.с. д-р Светлина Николова
Общ хорариум: 40 часа лекции
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът има за цел да представи най-важните жалони в развитието на българската литература от епохата на Средновековието. Тя е изградена върху идейната основа на християнството и върху естетика, основана на библейските текстове, поради което в курса се отделя специално внимание на запознаването с някои общи принципи на създаването и развитието на българската средновековна литература. Най-голямо място се посвещава на онези

**BULGARIAN MEDIEVAL
LITERATURE
(9TH–16TH C.)**

Lecture course – 40 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Svetlina Nikolova
ECTS: 6

ANNOTATION

The purpose of the course is to present the most important milestones in the development of Bulgarian literature in the Middle Ages. This literature rests on the ideologic basis of Christianity and on an aesthetics based on biblical texts. Because of that the course devotes special attention to making students familiar with some general principles governing the creation and development of Bulgarian mediaeval literature. It gives prime place to those works that mark

нейни произведения, които бележат най-значителните ѝ постижения, повлияли на развитието на другите славянски литератури и с трайно значение за европейската култура. Представят се нейните материални носители – средновековните български, сръбски и руски ръкописи с особеностите на тяхното създаване и разпространение. Една от лекциите се провежда при непосредствено запознаване със средновековната българска ръкописна книга. Курсът се съчетава с индивидуална работа при подготовката на писмена работа по конкретен проблем, за да се дадат насоки за самостоятелно анализиране на средновековни български произведения и да се придобият необходимите в това отношение практически умения. Оценяването ще бъде въз основа на писмената работа и събеседване.

СПОРНИ ПРОБЛЕМИ НА КИРИЛО-МЕТОДИЕВОТО ДЕЛО

Лектор: ст.н.с. д-р Светлина Николова
Общ хорариум: 20 часа лекции
Кредити: 4

АНОТАЦИЯ

Кирило-Методиевото дело е най-големият принос на българския народ в европейската и световната култура. Поради важното си значение за развитието на европейската цивилизация вече две столетия то привлича интензивно вниманието на учени от цял свят. Отдалечеността на епохата и липсата на достатъчно документални данни за него в редица случаи са причина все още да съ-

its highest achievements, achievements that have influenced the development of the other Slavonic literatures and that are of lasting importance to European culture. The mediaeval Bulgarian, Serbian, and Russian manuscripts that have brought to us these works are presented together with the peculiarities of their creation and dissemination. One of the lectures provides for direct work with the mediaeval Bulgarian manuscript book. The course is also combined with individual work with students when they produce written assignments on specific problems. This work helps them to receive guidelines for independent analysis of mediaeval Bulgarian literary works and acquire the practical skills needed in that respect. Each student will be rated on the basis of his or her written assignment and a conversation on the material taught.

CONTROVERSIAL PROBLEMS IN CYRILLO-METHODIAN STUDIES

Lecture course – 20 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Svetlina Nikolova
ECTS: 4

ANNOTATION

The Cyrillo-Methodian oeuvre is the biggest contribution of the Bulgarian people to European and world culture. Because of its important role in the development of European civilization, it has been intensely attracting the attention of world scholars for two centuries. Because of the distance of time and the lack in a number of cases of sufficient documented data on the Cyrillo-Methodian oeuvre, there are still many ques-

ществуват много въпроси, свързани с живота и делото на създателите на славянската писменост, които се интерпретират по различен начин от различните изследователи още от XIX в. и по които се дискутира активно до днес. Без тяхното познаване не е възможна успешна работа в областта на най-ранната писмена култура на славяните. Ето защо курсът има за цел да представи тези проблеми като анализира различните гледни точки и пътя, по който те са решавани досега. Оценяването ще става въз основа на изпит.

СТАРОБЪЛГАРСКА АГИОГРАФИЯ

Лектор: ст.и.с. д-р Ана Стойкова
Общ хорариум: 30 часа лекции
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът има за цел да даде елементарни познания за християнската агиология и агиография и да запознае слушателите с историята и спецификата на старобългарската житиеписна литература. Чрез посветените на светците литературни произведения (главно жития и разкази за мощи и чудеса) култът към светците е едно от най-важните явления в средновековната литература и култура. Ще бъдат посочени неговите функции и взаимодействията му с традиционни (езически) обичаи и вярвания и ще бъде представена типологията на християнската святост.

Ранната българска агиология и агиография ще бъдат разгледани на фона на социалнополитическата ситуация в Бъл-

tions linked with the life and work of the creators of the Slavonic alphabet that have been interpreted differently by different research scholars already since the 19th century and that continue to be the subject of intense discussion. Unless one is familiar with these controversial issues one cannot work successfully in the field of the earliest written culture of the Slavs. That is why the course has as its goal to present these problems by analyzing the different viewpoints and the way traversed so far in solving these problems. The rating of the students will be on the basis of an exam.

OLD BULGARIAN HAGIOGRAPHY

Lecture course – 30 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Ana Stoykova
ECTS: 6

ANNOTATION

The purpose of the course is to provide elementary knowledge on Christian hagiology and hagiography and to make those attending the lectures familiar with the history and the specific features of Old Bulgarian hagiography. By means of the literary works on the saints (chiefly vitae and narratives about relics and miracles), the cultus of the saints will be presented as one of the most important phenomena typical of mediaeval literature and culture. The course will point to its functions and interaction with traditional (pagan) customs and beliefs and will present the typology of Christian sanctity.

Early Bulgarian hagiology and hagiography will be discussed on the background of the social-and-political situation in Bulga-

гария от края на IX до края на XII в. с акцент върху култа към първоучителите и техните ученици и към западнобългарските анахорети. Ще бъде представен характерът на явленията от Втората българска държава – новите столични светци през XIII в., исихазмът и концептуалните литературни промени в житийния и панегиричния жанр през XIV в., както и агиографският модел в творчеството на Патриарх Евтимий и неговите последователи. Като основен момент в агиографията на Османския период ще бъде анализиран проблемът за съхраняването на традиционния културен модел в контекста на друга религиозна култура.

АГИОГРАФИЯ НА ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ

Лектор: н.с. д-р Стиляна Баталова
Общ хорарниум: 30 часа
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът има за цел да представи на студентите един преглед на агиографската латиноезична литература от периода на Късната античност до XV столетие. В тези хронологични граници са обединени отделни модули, които представят развитието на този жанр в европейската средновековна литература и тясно свързаните с него културно-исторически феномени. Преимущество при представянето на агиографията като литература и като наука за тази литература има историческият метод, но сериозно внимание се отделя

ria from the end of the 9th to the end of the 12th centuries. It will lay stress on the cultus of the first teachers of the Slavs and their disciples and of the anchorites in Western Bulgaria. The course will present also the character of the phenomena in the Second Bulgarian state – the new saints in the capital during the 13th century, hesychasm, and the conceptual literary changes in the genre of vitae and panegyrics during the 14th century as well as the hagiographic model in the work of Patriarch Euthymius and his followers. The problem of the preservation of the traditional cultural model within the context of another religious culture will be analysed as a fundamental feature of the hagiography of the Ottoman period.

HAGIOGRAPHY DURING THE MIDDLE AGES IN WESTERN EUROPE

Lecture course – 30 classes
Lecturer – Assis. Prof. Stilyana Batalova
ECTS: 6

ANNOTATION

The purpose of the course is to present to students an overview of the hagiography in Latin from the period of Late Antiquity to the 15th century. Within these boundaries of time the course has united separate modules that present the development of that genre in European mediaeval literature and the cultural-and-historical phenomena closely linked with that genre. The historical method has priority in this presentation of hagiography as literature and as a science about that literature. Serious attention, however, is devoted also to the psychological, sociologi-

също на психологическия, социологическия, фолклорния, антропологичния и също на т.нар. половоаналитичен (gender analytical) метод. При самостоятелната работа на студентите се насърчава търсенето на паралели и връзки между латинската, византийската и славянската агиография.

ПЪТЯТ КЪМ ТЕКСТА И ПЪТЯТ НА ТЕКСТА. ПРОСТРАННИТЕ ЖИТИЯ НА КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Лектор: и.с. Мая Иванова
Общ хорариум: 20 часа лекции
Кредити: 4

АНОТАЦИЯ

Курсът поставя като обект на изследване първите славянски житийни текстове – Пространните жития на Кирил и Методий (ЖК и ЖМ). Акцентът обаче пада не толкова върху съдържателната страна и сюжетоизграждането, а върху методологическите проблеми за подхода към текста. В първата си част занятията са посветени на представяне на изследователските търсения от средата на XIX в. до момента. Във втората си част курсът поставя проблема за разпространението на ЖК (70 преписа) и ЖМ (18 преписа) и за редица особености, които спомагат за изясняването на родственост в рамките на различни преписвачески традиции (поотделно за двете произведения). Лекциите са съпътствани с поставянето на неголеми практически текстологически задачи

cal, folkloristic, and anthropological methods and also to the so-called gender analytical method. The students are encouraged, when they carry out their own research work, to seek parallels and links among Latin, Byzantine, and Slavonic hagiography.

THE WAY TO THE TEXT AND THE WAY OF THE TEXT. THE EXTENSIVES VITAE OF CYRIL AND METHODIUS

Lecture course – 20 classes
Lecturer – Assis. Prof. Maya Ivanova
ECTS: 4

ANNOTATION

The course investigates the first Slavonic vitae – the extensives vitae of Cyril and Methodius (VC and VM). The stress, however, is not so much on the content and on the evolving of the subject matter as on the methodological problems of approaching the text. In their first part the classes are dedicated to presenting the research work conducted from the middle of the 19th century to the present-day. In its second part the course poses the problem as to the dissemination of VC (70 transcripts) and VM (18 transcripts) and as to a number of features that help elucidate the relatedness within the framework of different copyist traditions (separately for both works). Parallel with the lectures students are given short practical assignments in textual criticism (on available copies of transcripts of VC) for independent work. The assign-

(върху налични копия от преписи на ЖК) за самостоятелна работа и представянето им в определени за това часове в рамките на курса.

НЕДАМАСКИНОВИ СЛОВА В ДАМАСКИНСКАТА КНИЖНИНА ОТ XVII–XIX ВЕК

Лектор: ст.н.с. д-р Елка Мирчева
Общ хорариум: 15 часа лекции
Кредити: 4

АНОТАЦИЯ

В края на XVI в. в България се превежда печатаният във Венеция сборник „Съкровище“ на Дамаскин Студит. Поставя се началото на нов тип сборници – дамаскините. Твърде скоро те започват да се попълват и с други текстове, т.нар. не-дамаскинови слова. Чрез съчинението на Дамаскин Студит в българската книжнина прониква идеята за връщане назад към книжовното наследство – преводно и оригинално, което се приспособява към новите литературни вкусове на епохата. Благодарение на това в дамаскините нов живот получават преработките и адаптациите на произведенията на оригиналната старобългарска литература (Климент Охридски, Патриарх Евгимий), преводни текстове, познати още от старобългарския период, текстове от руските печатни книги. Анализът на езиковата обработка на различни по древност и произход текстове насочва към изводи за степените на задължителност на книжовноезиковата норма.

ments are presented in selected classes within the framework of the course.

“NON-DAMASKIN DISCOURSES” IN DAMASKIN LITERATURE IN THE 17TH–19TH C.

Lecture course – 15 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Elka Mircheva
ECTS: 4

ANNOTATION

The collection “Treasury” by Damaskinos the Studite, which was printed in Venice, was translated into Bulgarian in the end of the 16th century. That was the beginning of a new kind of collections – the damaskins. Soon they were supplemented with other material, the so-called “non-damaskin discourses” (i.e. “non-damaskin” material). The work by Damaskinos the Studite brought into Bulgarian literature the idea for a return to the literary heritage – both originals and translations. That heritage began to be adapted to the new literary tastes of the epoch. Thus in the damaskins new life was given to the revised and adapted versions of the original works of Old Bulgarian literature (by Clement of Ochrid, Patriarch Euthymius), translations known already during the Old Bulgarian period, material from Russian printed books. The analysis of the linguistic revision of material from different times and of different origin brings the scholar to conclusions as to the degree to which literary language standards are obligatory.

ОСНОВИ НА ТЕКСТОЛОГИЯТА

Лектор: ст.н.с. д-р Светлана Николова
Общ хорариум: 30 часа лекции
и упражнения
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът има за цел запознаване с основните положения на науката „текстология“ (по друга терминология – критика на текста), която има за предмет изучаването на текста на всяка творба в продължение на цялостния изминат от нея път – от създаването ѝ до последната ѝ публикация. Особено внимание се обръща на изследването на единични текстове и на текстове, познати в повече преписи, на авторските текстове и на изданията на текстовете. Курсът включва написването на малка текстологическа работа по конкретен проблем с цел да се усвоят методите на текстологията. Оценяването ще става въз основа на писмената работа и събеседване.

ОРИГИНАЛНА СТАРОБЪЛГАРСКА ХИМНОГРАФИЯ IX–X в.

Лектор: ст.н.с. д-р Бойка Мирчева
Общ хорариум: 30 часа лекции
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът е предназначен за студенти слависти и за докторанти с интереси в областта на старобългарския език и старо-

FUNDAMENTALS OF TEXTUAL CRITICISM

Course of lectures and practical classes – 30 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Svetlina Nikolova
ECTS: 6

ANNOTATION

The purpose of the course is to make students familiar with the fundamentals of textology (textual criticism), which has as its aim to study the text of every literary work throughout its entire history – from its creation to its last published version. Special attention is devoted to the study of separate texts and to texts known in a bigger number of copies, of the authors' texts and of the editions of the texts. The course requires students to write a brief textual criticism study on a specific problem so as to learn the methods of textual criticism. Students will be rated on the basis of the written assignment and a conversation on the material taught.

ORIGINAL OLD BULGARIAN HYMNOGRAPHY (9TH – 10TH C.)

Lecture course – 30 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Boyka Mircheva
ECTS: 6

ANNOTATION

The course is intended for students of Slavonic studies and for those working for their doctor's degrees with interests in the

българската литература, в частност – на оригиналната старобългарска химнична поезия. Засягат се въпросите, свързани с възникването на старобългарската оригинална литература в културно-исторически план, Моравската мисия, сведенията за преводаческата дейност на Кирил и Методий и за техни оригинални произведения. Поставя се акцент на старобългарската химнична поезия като част от оригиналната старобългарска литература в съпоставка с византийските образци и техния основен елемент – акростихът. Разглеждат се подробно начините на вписване на текст в акростих. Курсът включва и практически упражнения за извеждане на акростих по различни модели.

ПРАСЛАВЯНСКА ФОНОЛОГИЯ

Лектор: ст.н.с. д-р Боряна Велчева

Общ хорариум: 10 часа лекции

Кредити: 4

АНОТАЦИЯ

Лекциите включват основни знания за ранната праславянска фонологична система и за измененията преди дивергентните процеси в славянските езици. Разглеждат се с методите на генеративната фонология праславянските гласни и съгласни и относителната хронология на измененията. Явленията са обединени от две тенденции:

1. Промени по [– задност]
2. Промени по [+ височина].

field of the Old Bulgarian language and Old Bulgarian literature, in particular the original Old Bulgarian hymnal poetry. It touches upon the questions linked with the emergence of Old Bulgarian original literature seen in the light of culture and history, the Moravian mission, the information about the translating activities of Cyril and Methodius, and about their original works. Stress is laid on Old Bulgarian hymnal poetry as part of the original Old Bulgarian literature in comparison with the Byzantine models and their basic element – the acrostic. The ways of introducing a text into an acrostic are discussed in detail. The course includes also practical exercises in evolving an acrostic on the basis of various models.

PROTO-SLAVIC PHONOLOGY

Lecture course – 10 classes

Lecturer – Prof. Boryana Velcheva

ECTS: 4

ANNOTATION

The lectures include basic knowledge on the Proto-Slavic phonological system and the changes that took place before the processes of divergence in the family of Slavic languages. The changes of the proto-slavic vowels and consonants are discussed with the methodology of the generative phonology. The phenomena are united by changes with regard to the features plus-minus back and plus-minus high.

СРЕДНОВЕКОВНАТА СЛАВЯНСКА ХИМНОГРАФИЯ

Лектор: ст.н.с. д-р Мария Йовчева
Общ хорариум: 18 часа лекции + 12 часа
упражнения

Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът е предназначен за медиевисти, които имат основни познания за средновековните славянски литератури и владеят в задоволителна степен старобългарски език. Целта е докторантите да добият задълбочени знания за спецификата и функциите на един от най-продуктивните жанрове на средновековната славянска литература. Застъпват се общи теоретични въпроси, свързани с особеностите на химнографските текстове в съпоставка с другите елементи на единния култов комплекс, а също така и с развитието на литургическата книжнина. Основните проблеми засягат различни аспекти от историята на славянската химнография през средните векове до появата на първите печатни книги. Специално внимание се отделя на оригиналните славянски произведения. Поради факта, че областта на обучение е твърде специфична и изисква познания върху богослужението на източноправославната църква, практическите занятия имат за цел да дадат конкретна представа за приложението на химнографските книги.

MEDIAEVAL SLAVIC HYMNOGRAPHY

Lecture course – 30 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Maria Yovcheva
ECTS: 6

ANNOTATION

The course is intended for mediaeval scholars who have fundamental knowledge of mediaeval Slavonic literatures and have satisfactory command of Old Bulgarian. The goal is to give those working for their doctoral degrees profound knowledge on the specific features and the functions of one of the most productive genres of mediaeval Slavonic literature. The course covers general theoretical matters linked with the particular features of the hymnographic texts in comparison with the other elements of the united complex of the cultus and also with the development of the liturgical literature. The main problems discussed touch upon various aspects of the history of Slavonic hymnography in the Middle Ages until the emergence of the first printed books. Special attention is devoted to the original Slavonic works. As the field of studies has a rather specific character and requires knowledge on the liturgical practice of the Orthodox Church, the practical classes are meant to give a concrete idea about the different levels of the structure of the hymnographic books and about the ways they are used in the services of worship.

СРЕДНОВЕКОВНАТА СТЕННА ЖИВОПИС В БЪЛГАРИЯ IX–XIV В.

Лектор: ст.и.с. дин Лиляна Мавродинова
Общ хорариум: 10 часа лекции
Кредити: 4

АНОТАЦИЯ

Курсът представя характерните особености и етапите в развитието на стенната живопис в средновековна България в контекста на цялостното развитие на източнохристиянското изкуство през епохата и по-специално на изкуството на съседните балкански народи. Прави се преглед и на най-новите схващания по въпросите на влиянието на Запада и на ренесансовите явления в източнохристиянския свят.

ПРОБЛЕМИ НА СРЕДНОВЕКОВНОТО БЪЛГАРСКО ИЗКУСТВО XI–XIV В.

Лектор: доц. д-р Бисерка Пенкова
Общ хорариум: 30 часа лекции + 15 часа
теренна работа
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът има за цел да създаде обща картина на средновековното изкуство в България с основните проблеми, тенденции, паметници. Чрез лекции и практически занятия (посещение на музеи и паметници на изкуството от този период) се цели изграждането на основни познания както по посока на главните факти на изкуството, така и на интерпретацията им в контекста на балканското, византийското и европейското изкуство от епохата.

MEDIAEVAL MURALS IN BULGARIA – 9TH – 14TH C.

Lecture course – 10 classes
Lecturer – Prof. Liliana Mavrodinova
ECTS: 4

ANNOTATION

The course presents the characteristic features of and the stages of the development of mural paintings in mediaeval Bulgaria. This is done in the context of the integral development of Eastern Christian art during that epoch and more especially of the art of the neighboring Balkan nations. A review is made also of the latest views on the matters related to the influence of the West and to the Renaissance phenomena in the world of Eastern Christianity.

PROBLEMS OF MEDIAEVAL BULGARIAN ART (11TH–14TH C.)

Lecture course – 25 classes;
field work – 15 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Bisserka Penkova
ECTS: 6

ANNOTATION

The course has the purpose to provide a general picture of mediaeval art in Bulgaria with its fundamental problems, tendencies, and monuments. By means of lectures and practical classes (visits to museums and monuments of art of that epoch) it aims at providing fundamental knowledge with regard to the main facts of art and their interpretation in the context of the Balkan, Byzantine, and European art of the epoch.

**CLAVIS TEMPORUM
ИСТОРИЧЕСКАТА ХРОНОЛОГИЯ НА
ЕВРОПЕЙСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ**

Лектор: ст.н.с. д-р Славия Бърлиева
Общ хорариум: 30 часа лекции
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът представя историческата хронология от Късната античност до Късното средновековие чрез нейните философски и културно-исторически измерения. Те се проследяват в различни феномени на средновековната култура – паметници на археологията, епиграфиката, палеографията и дипломатиката; християнското богослужение и църковните празници; творбите на отците на Църквата и историографските съчинения.

Скалата на времето в средновековна България и паметниците, които я фиксират, са предмет на особено внимание при паралелното разглеждане на западните и източните хронологични системи и тяхното конкретно изражение.

**ЕЗИКОВИ ПРОБЛЕМИ
НА ПРЕВОДИТЕ
В БЪЛГАРСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ**

Лектор: ст.н.с. д-р Лора Тасева
Общ хорариум: 16 часа лекции + 14 часа
упражнения
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът е предназначен за филолози медиевисти, които имат основни познания по старобългарски език и старобългарска литература, както и начална подготовка

**CLAVIS TEMPORUM –
THE HISTORICAL CHRONOLOGY
IN MEDIEVAL EUROPE**

Lecture course – 30 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Slavia Barlieva
ECTS: 6

ANNOTATION

The course presents the historical chronology from Late Antiquity to the Late Middle Ages through its philosophical and cultural-historical dimensions. They are traced through the different phenomena of mediaeval culture – monuments of archaeology, epigraphics, palaeography, and diplomatics; the Christian services of worship and the church holy days; the works of the Church Fathers and the works on historiography.

The scale of time in Mediaeval Bulgaria and the monuments which determine it are the object of special attention during the parallel discussion of the Western and Eastern chronological systems and their concrete expression.

**LINGUISTIC PROBLEMS
OF THE TRANSLATIONS
IN THE MIDDLE AGES IN BULGARIA**

Lecture course – 30 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Lora Tasseva
ECTS: 6

ANNOTATION

The course is intended for philologists that are mediaeval scholars and that have fundamental knowledge on Old Bulgarian and Old Bulgarian literature and have had

по старогръцки език. Целта е докторантите да се запознаят с езиковите аспекти в изследването на старобългарската преводна литература от IX до XIV в.: теоретически постановки, основни преводачески школи, конкретни преводачески похвати, характерни за всяка една от тях, роля на преводите за обогатяването на старобългарския книжовен език (особено на лексикално и синтактично равнище). Осветляват се методологически въпроси, свързани с възможността преводаческите похвати да се използват като атрибуиращ белег за времето и мястото на възникване на някои старобългарски преводни произведения. Практическите занятия имат за цел да затвърдят познанията върху старобългарските преводачески школи, а също и да изградят у докторантите умение самостоятелно да анализират преводни текстове.

СЛАВЯНСКА КИРИЛСКА ПАЛЕОГРАФИЯ

Лектор: ст.н.с. Елена Коцева
Общ хорариум: 30 часа лекции
Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът предлага основни познания по славянска кирилска палеография на базата на български и южнославянски ръкописи и писмени паметници от IX до XV в. включително. Основната цел на курса е и създаването на трайни критерии за връзката между писмо (графично оформяне) – съдържание в средновековната ръкописна книга.

initial training in Ancient Greek. The goal is to make those working for their doctoral degrees familiar with the linguistic aspects of the investigations in Old Bulgarian translated literature from the 9th to the 14th centuries: theoretical formulations, the main schools of translation, specific devices typical of each of them, the role of translations for enriching Literary Old Bulgarian (especially on the level of vocabulary and syntax). The course elucidates methodological problems linked with the opportunity for translator's devices to be used to determine the time and place of the emergence of some Old Bulgarian translated works. The practical classes have as their purpose not only to reaffirm the knowledge gained on the Old Bulgarian schools of translation, but also to give the applicants for doctoral degree skills to make on their own analysis of translated works.

SLAVIC CYRILLIC PALEOGRAPHY

Lecture course – 30 classes
Lecturer – Assoc. Prof. Elena Kotseva
ECTS: 6

ANNOTATION

The course offers fundamental knowledge of Slavonic Cyrillic palaeography on the basis of Bulgarian and South Slavonic MSS and other written monuments from the 9th to the 15th centuries inclusive. The main goal of the course is also to teach lasting criteria on the link between the written form (graphic presentation) and the content of the mediaeval manuscript book.

ГРАФИЧНАТА КУЛТУРА НА ЛАТИНСКОТО СРЕДНОВЕКОВИЕ

Лектор: ст.н.с. д-р Славия Бърлиева

Общ хорариум: 15 часа лекции + 15 часа
упражнения

Кредити: 6

АНОТАЦИЯ

Курсът е част от обучението по латинска медиевистика и проследява развитието на латинската графична култура от нейното начало до епохата на първопечатните книги. Особеностите на различните типове писмо се разглеждат като графично-артистични явления, важни елементи на европейската културна история. Студентите се запознават с терминологията и методите на палеографията и връзката ѝ със сродни дисциплини като дипломатика, кодикология, текстология, хронология. Семинарните занимания целят създаването на практически умения за разчитане и датиране на средновековни латински ръкописи. Като цяло заниманията създават основа за бъдеща самостоятелна работа със средновековни писмени паметници и архивистични изследвания.

GRAPHIC CULTURE OF THE MIDDLE AGES IN WESTERN EUROPE

Lecture course – 30 classes

Lecturer – Assoc. Prof. Slavia Barlieva

ECTS: 6

ANNOTATION

The course is part of the programme of training in Latin mediaeval studies and traces the development of Latin graphic culture from its beginning to the epoch of the first printed books. The peculiarities of the different kinds of script are discussed as graphic-artistic phenomena, which are important elements of the cultural history of Europe. The students are made familiar with the terminology and the methods of palaeography and its connection with related subjects such as diplomatics, codicology, textual criticism, and chronology. The seminar exercises have as their aim to develop practical skills to decipher and date mediaeval Latin MSS. As a whole the classes provide a basis for future independent work with mediaeval written monuments and on archival studies.

СОКРАТ / Еразъм:

Мобилност на студенти и преподаватели

Кирило-Методиевският научен център развива активна международна дейност. Освен международни изследователски проекти, Центърът има двустранни споразумения за обмен на студенти и преподаватели в рамките на програмата Сократ/Еразъм с

19

Университета в Лодз, Полша (PL LODZ01)

Университета в Удине, Италия (I UDINE01)

Университета във Фрайбург, Германия (D FREIBURG01)

За съставянето на реалистична учебна програма за пристигащите студенти, те трябва да бъдат консултирани от институционалния координатор (barlieva@bas.bg). От него може да бъде получена и подробна информация за Европейската система за трансфер на кредити.

Всеки студент по програмата Еразъм трябва да попълни молба за обучение в КМНЦ и искане за настаняване, както и да има споразумение за обучение, заверено от собствения му университет. Формулярите са достъпни на адрес <http://kmnc.bas.bg/erasmus>.

Студентите се оценяват по шестобална система, съответстваща на ЕСТК както следва:

ЕСТК	МЕСТНА ОЦЕНКА	ОПИСАНИЕ
A	5,50 – 6	Отличен
B	4,50 – 5	Много добър
C	3,50 – 4	Добър
D	2,50 – 3	Среден
E	2	Слаб

SOCRATES/Erasmus:
Student and Teaching Staff Mobility

The Cyrillo-Methodian Research Centre is in charge of many international research projects. Apart from this international cooperation CMRC has signed bilateral agreements within the framework of the Socrates/Erasmus programme with the:

University of Lodz, Poland (PL LODZ01)

University of Udine, Italy (I UDINE01)

University of Freiburg, Deutschland (D FREIBURG01)

The Erasmus Institutional coordinator should be consulted for working out an appropriate and realistic study programme (barlieva@bas.bg). Detailed information on ECTS can be acquired also from the Erasmus Institutional coordinator.

The Erasmus student have to fill in the CMRC-application form, an Accommodation Request and the Learning agreement certificated by the home university. All forms are available at <http://kmnc.bas.bg/erasmus>.

Grades are assigned on the 2 to 6 scale as follow:

ECTS	LOCAL GRADE	DEFINITION
A	5,50 – 6	Excellent
B	4,50 – 5	VeryGood
C	3,50 – 4	Good
D	2,50 – 3	Satisfactory
E	2	Unsatisfactory (failed)

КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР – БАН

ул. „Московска“ 13, BG-1000 София, П.К. 432;
телефон: (+359-2) 987 02 61, факс: (+359-2) 986 69 62

e-mail: kmnc@bas.bg

<http://kmnc.bas.bg>

Еразъм код BG Sofia 29

Университетска харта Еразъм

220883-IC-1-2003-1-BG-ERASMUS-EUC-1

THE CYRILLO-METHODIAN RESEARCH CENTRE AT BAS

Moskovska 13, BG-1000 Sofia, P.O.B. 432;
Tel.: (+359-2) 987 02 61, Fax: (+359-2) 986 69 62

e-mail: kmnc@bas.bg

<http://kmnc.bas.bg>

Erasmus code BG Sofia 29

Erasmus University Charter

220883-IC-1-2003-1-BG-ERASMUS-EUC-1